

Innst. 185 L

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra Stortingets presidentskap

Dokument 8:80 LS (2013–2014)

Innstilling fra Stortingets presidentskap om representantforslag fra stortingsrepresentantene Martin Kolberg, Per Olaf Lundteigen, Bård Vegar Solhjell, Jette F. Christensen, Marit Arnstad, Karin Andersen og Gunvor Eldegard om ny bestemmelse om opplysningsplikt for statsråder og statssekretærer om tidligere oppdragsgivere og politiske og næringsmessige interesser

Til Stortinget

Sammendrag

Forslagsstillerne viser til at utgangspunktet for representantforslaget er et ønske om å opprettholde den allmenne tilliten til politikken. Manglende åpenhet om tidligere oppdragsgivere, samt politiske og næringsmessige interesser hos statsråder og statssekretærer kan, med rette eller ikke, så tvil om politikens integritet. De peker konkret på utnevnelsen av Sylvi Listhaug til landbruks- og matminister og at det også ble utnevnt flere statssekretærer med bakgrunn fra kommunikasjonsbransjen da regjeringen Solberg tiltrådte.

På denne bakgrunn foreslås det en lovhjemmel for at Kongen i statsråd kan pålegge regjeringsmedlemmer og statssekretærer en plikt til å registrere tidligere oppdragsgivere der vedkommende har arbeidet for å fremme politiske eller næringsmessige interesser. Registreringsplikten er avgrenset til oppdragsgivere de to siste år før tiltredelsen og skal vike for lovbestemt taushetsplikt. Forslagsstillerne mener et lovforslag som dette vil være et nødvendig tillegg og supplement til gjeldende inhabilitetsregler.

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«A.

Vedtak til lov

om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser

I

I lov 30. november 2012 nr. 70 om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser gjøres følgende endringer:

Ny § 1 a skal lyde:

§ 1 a

(1) Kongen i statsråd kan pålegge regjeringsmedlemmene og statssekretærene å registrere sine tidligere oppdragsgivere der vedkommende har arbeidet med å fremme politiske eller næringsmessige interesser.

(2) En opplysningsplikt fastsatt i medhold av bestemmelsen her er begrenset til oppdragsgivere regjeringsmedlemmene og statssekretærene har hatt de to siste årene før tiltredelsen.

(3) En opplysningsplikt fastsatt i medhold av bestemmelsen her viker for lovbestemt taushetsplikt.

II

Loven trer i kraft straks.

B.

I

I forskrift 30. november 2012 nr. 1114 om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser gjøres følgende endringer:

§ 1 nytt annet ledd skal lyde:

Regjeringsmedlemmene og statssekretærene har plikt til å registrere sine tidligere oppdragsgivere i den til enhver tid gjeldende registreringsordning som gjelder for stortingsrepresentantene.

§ 2 nytt annet ledd skal lyde:

*Reglement om register for stortingsrepresentan-
tenes verv og økonomiske interesser gjelder tilsva-
rende så langt det passer for regjeringsmedlemmenes
og statssekretærenes plikt til å registrere sine tidli-
gere oppdragsgivere og med de tilpasninger som føl-
ger av § 3.*

§ 3 nytt tredje ledd skal lyde:

*Første og annet ledd gjelder tilsvarende for stats-
sekretærer.*

II

Forskriften trer i kraft straks.»

Presidentskapets merknader

Presidentskapets flertall, Olemic Thommessen, Kenneth Svendsen, Ingjerd Schou og Line Henriette Hjemdal, viser til at det er mange ulike faktorer som avgjør om borgerne har tillit til politikere og politiske institusjoner. For eksempel er stor grad av åpenhet og transparens i politiske prosesser avgjørende for å gi borgerne innsyn og mulighet til å kontrollere makthavernes beslutninger, noe som igjen er en forutsetning for tillit til politikken. Tillit til politikere og politiske institusjoner er grunnleggende for et stabilt demokrati og for å gi legitimitet til de vedtak som politikerne fatter på vegne av fellesskapet.

Flertallet viser til at forslagsstillerne mener det er problematisk for dette tillitsforholdet at det er manglende åpenhet om «tidligere oppdragsgivere samt politiske og næringsmessige interesser hos statsråder og statssekretærer». Forslagsstillerne viser til at dette er blitt aktualisert gjennom utnevnelsen av statsråd Sylvi Listhaug og statssekretærer med bakgrunn fra kommunikasjonsbransjen.

Flertallet konstaterer at forslagsstillerne hensikt med representantforslaget er et ønske om å opprettholde den allmenne tilliten til politikken. Flertallet støtter denne gode hensikten. Det er viktig at offentligheten har tillit til at de sakene statsrådene håndterer, ikke utilbørlig påvirkes av tidligere arbeidsforhold. Flertallet har likevel kommet til at det foreliggende forslaget om opplysningsplikt, herunder registrering av opplysningene, ikke er en løsning som kan anbefales.

Presidentskapet har bedt regjeringen om en uttalelse til representantforslaget. I svarbrevet fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/ statsråd Jan Tore Sanner av 1. oktober 2014, som er vedlagt innstillingen, viser statsråden til at han deler forslagsstillerne intensjon om å bevare den høye tilliten som borgerne gjennomgående har til det politiske systemet og til politiske beslutningsprosesser i Norge. Statsråden konkluderer likevel med at han ikke kan tilrå at den foreslåtte registreringsordningen gjennomføres.

Som det fremgår av representantforslaget, er regjeringens medlemmer pålagt å registrere sine verv og økonomiske interesser, jf. lov 30. november 2012 nr. 70 om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser. Registeret er det samme som anvendes for registrering av tilsvarende opplysninger om stortingsrepresentantene, og det publiseres på Stortingets nettsider. I tillegg til de verv regjeringsmedlemmene måtte ha ved siden av utøvelsen av statsrådsposten, omfatter registreringsplikten økonomiske interesser som bl.a. biinntekter, selskapsinteresser og næringseiendom av betydelig verdi. Avtaler med tidligere arbeidsgiver om permisjon, velferdsfordeler og pensjon etc. skal også registreres, så vel som eventuell avtale med fremtidig arbeidsgiver om ansettelse, engasjement og lignende etter at vedkommende har trådt ut av regjeringen. Registreringsplikten gjelder ikke for statssekretærer. Flertallet viser til at formålet med registreringen er å gi publikum mulighet til innsyn i grunnlaget for eventuelle konflikter mellom regjeringsmedlemmets private interesser og de offentlige interesser som han/hun skal ivareta som medlem av regjeringen. Åpenheten som registeret bidrar til, er etter flertallets oppfatning en viktig tillitsskapende faktor. Flertallet ser derfor at det kan være nærliggende å tenke seg en tilsvarende registrering av opplysninger om regjeringsmedlemmers/statssekretærens tidligere oppdragsgivere, som foreslått i representantforslaget. Det er tilnærmet de samme hensyn som er ment å ivaretas ved denne registreringen som i den gjeldende registreringsordningen.

Etter flertallets oppfatning er det en berettiget innvending mot representantforslaget at opplysningsplikt som foreslått vil kunne gripe inn i en privat tredjeparts interesser på en uakseptabel måte. Flertallet går ut fra at i en vesentlig del av de oppdrag som vil være undergitt opplysningsplikt, vil konfidensialitet kunne inngå som et kontraktselement. Behovet for konfidensialitet vil ofte være knyttet opp mot forretnings- og konkurransemessige forhold. Flertallet forstår forslaget slik at avtalefestet taushetsplikt må vike for opplysningsplikten, da det kun

er lovbestemt taushetsplikt som i henhold til lovfor-
slaget § 1 a tredje ledd er unntatt. Med andre ord vil
opplysningsplikten kunne være et inngrep i avtalefri-
heten. En privat aktør som engasjerer en ekstern råd-
giver til å fremme politiske eller næringsmessige
synspunkter i tillit til at denne relasjonen skal være
konfidensiell, bør etter flertallets oppfatning
kunne innrette seg etter en slik forutsetning. Flertallet er enig med kommunal- og moderniserings-
ministeren i at inngrepet i avtalefriheten som forslaget innebærer, er prinsipielt betenkelig fordi avtale-
partene på avtaletidspunktet ikke kan forutse om en
avtale om taushetsplikt vil være gyldig eller ikke.
Offentliggjøring av taushetsbelagte opplysninger vil
kunne anses som et avtalebrudd som vil kunne med-
føre erstatningssøksmål. Flertallet ønsker ikke å
gi hjemmel til et inngrep i private parters avtalefrihet
av denne karakter.

Flertallet viser for øvrig til at det selvsagt ikke
er noe i veien for at en oppdragsgiver kan samtykke
til at det aktuelle regjeringsmedlemmet/statssekretæ-
ren offentliggjør opplysninger om et kundeforhold
som opprinnelig var omfattet av avtalemessig taus-
hetsplikt.

Flertallet mener at spørsmålet om en opplys-
ningsplikt som foreslått også bør ses i lys av spørs-
målet om offentlighetens innsyn i statsråders/stats-
sekretærers kundelister med hjemmel i offentliglova
19. mai 2006 nr. 16. Dette spørsmålet har bl.a. vært
behandlet av Lovavdelingen i Justis- og beredskaps-
departementet og Sivilombudsmannen i forbindelse
med medias anmodning om innsyn i kundelisten til
bl.a. statsråd Sylvi Listhaug. Sivilombudsmannen
mener at slike kundelister som hovedregel omfattes
av forvaltningens taushetsplikt om forretningsfor-
hold etter forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2.
Likevel kom Sivilombudsmannen til at han ikke
kunne se at det er hjemmel for å unnta eventuelle
offentlige kunder fra innsyn. Sivilombudsmannen
viste i sin uttalelse bl.a. til at når det offentlige inngår
avtale med tjenestetilbydere, er det andre hensyn som
spiller inn ved vurderingen av om opplysninger er
taushetsbelagte enn om det foreligger et avtalefor-
hold mellom to private parter. Flertallet har mer-
ket seg at på bakgrunn av Sivilombudsmannens utta-
lelser, og etter fornyet behandling av innsynsbe-
gjæringene fra media, er det gitt innsyn i hvilke offent-
lige kunder nevnte statsråd og aktuelle statssekretæ-
rer har hatt. Flertallet ser dette som positivt, og
går ut fra at praksis heretter vil være at opplysninger
om hvilke offentlige kunder statsråder/statssekretæ-
rer har hatt på sine kundelister offentliggjøres i tråd
med de vurderinger som Sivilombudsmannen har gitt
uttrykk for.

Som tidligere nevnt fremgår det av lovforslaget
§ 1 tredje ledd at opplysninger omfattet av lovbe-

stemt taushetsplikt skal unntas fra opplysningsplik-
ten. Advokater må f.eks. ikke registrere sine opp-
dragsgivere, mens de som har hatt konsulentoppdrag,
men ikke er advokater, må gjøre dette. Flertallet
viser til kommunal- og moderniseringsministerens
påpekning av at advokater har en rekke oppgaver
som ligner på andre former for konsulentvirksomhet,
herunder oppdrag som kan anses som lobbyvirksom-
het. Dessuten kan det oppstå bindinger mellom advo-
kat og klient som kan være vel så sterke som mellom
rådgivere og deres kunder. Dersom tidligere advokat-
virksomhet ikke skal være omfattet av registrerings-
plikten, vil den ikke være dekkende for alle de for-
hold den ifølge forslagsstillerne er ment å ivareta.
Flertallet vil også legge til at en registreringsord-
ning som foreslått vil kunne omgås ved at næringsin-
teresser engasjerer advokat som igjen engasjerer en
rådgiver. Blir rådgiveren senere statsråd eller stats-
sekretær, vil forholdet til oppdragsgiveren være
underlagt advokatens taushetsplikt. Det samme gjel-
der for f.eks. kommunikasjonsrådgivere ansatt
direkte i advokatfirmaer. Flertallet finner det lite
ønskelig å bidra til å iverksette en ordning som med-
fører forskjellsbehandling mht. opplysningsplikten
avhengig av hvilken profesjon som er engasjert til å
utføre et oppdrag av næringsmessig eller politisk
karakter. Flertallet har det inntrykk at konsulent-
bransjen er en omstillingsdyktig bransje som lett vil
kunne tilpasse seg et nytt regelverk slik at de unngår
opplysningsplikt. Det gjør at forslaget blir lite effek-
tivt. For øvrig er det ikke aktuelt å vurdere å tilside-
sette lovbestemt taushetsplikt til fordel for en even-
tuell opplysningsplikt.

Som det også vises til i representantforslaget,
gjelder reglene om inhabilitet i forvaltningsloven
også for statsråder når de opptrer i egenskap av
departementssjef, jf. forvaltningsloven § 10. Etter
forvaltningsloven § 6 annet ledd vil statsråden/stats-
sekretæren være inhabil når det foreligger særegne
forhold som er egnet til å svekke tilliten til vedkom-
mendes upartiskhet i saken. Forslagsstillerne mener
at inhabilitetsreglene ikke er egnet til å sørge for at
allmennheten får kunnskap om hvilke bindinger som
foreligger og hvilke interessekonflikter som even-
tuelt kan oppstå på bakgrunn av statsråders og stats-
sekretærers tilknytning til tidligere oppdragsgivere.
Derfor er disse reglene ifølge forslagsstillerne heller
ikke egnet til å sikre ivaretagelse av den generelle til-
liten til regjering og forvaltning. Den foreslåtte opp-
lysningsplikten vil således være et nødvendig tillegg
til gjeldende inhabilitetsregler. Flertallet stiller
seg undrende til at habilitetsreglene ikke lenger kan
anses som egnet til å ivareta tilliten til regjering og
forvaltning.

Flertallet er enig i at et register som foreslått vil gi publikum en ytterligere mulighet til å oppdage tilfeller hvor det kan stilles spørsmål ved en statsråds eller statssekretærs habilitet. Men dette vil ikke på noen måte være dekkende med hensyn til vurdering av en statsråds totale habilitetssituasjon, da inhabilitet kan ha sin årsak i helt andre forhold enn tilknytning til tidligere oppdragsgivere.

Flertallet legger til grunn at det er etablert gode rutiner for håndtering av habilitetsspørsmål i tilknytning til regjeringens medlemmer, og forutsetter at regjeringen følger forvaltningslovens habilitetsbestemmelser nøye. I brevet fra kommunal- og moderniseringsministeren står det bl.a. følgende:

«Departementene har stor oppmerksomhet på statsråders habilitet i enkeltsaker. Statsrådene har et selvstendig ansvar for fortløpende å vurdere egen habilitet i saker de har befatning med. Habilitetsspørsmål vil særlig kunne oppstå når en sak kan ha økonomiske konsekvenser for ett eller flere regjeringsmedlemmer. I tvilstilfeller legges spørsmål om habilitet fram for Lovavdelingen til vurdering.»

Flertallet tar dette til etterretning og har tillit til at håndteringen av spørsmål om statsråders og statssekretærs habilitet ivaretas på en like betryggende måte nå som tidligere.

I det fremlagte lovutkastet legges det opp til at regjeringsmedlemmene og statssekretærene kan pålegges «å registrere sine tidligere oppdragsgivere der vedkommende har arbeidet med å fremme politiske eller næringsmessige interesser». På bakgrunn av merknadene ovenfor finner flertallet det ikke nødvendig å gå detaljert inn på innholdet i forslaget, men vil likevel nevne noen forhold som etter presidentskapets syn reiser flere tolkings- og avgrensingsutfordringer.

Flertallet vil særlig trekke frem at det kan stilles spørsmål ved rekkevidden av begrepet «oppdragsgivere». Flertallet mener det vil være vesentlig å avklare om «oppdragsgivere» er ment bare å gjelde de aktører som har engasjert statsråden eller statssekretæren direkte, eller om også oppdrag gitt et selskap hvor vedkommende har vært ansatt skal omfattes, og i så fall om det er et vilkår for opplysningsplikt at statsråden eller statssekretæren selv har utført arbeid for den aktuelle oppdragsgiveren.

Et annet spørsmål knytter seg til avgrensningen av innholdet i «politiske eller næringsmessige interesser», ut over at dette gjelder oppdrag som allmennheten har berettiget interesse av å kjenne til.

Flertallet viser til at det fremgår av forslaget til forskrift at gjeldende registers reglement for registrering av verv og økonomiske interesser «gjelder tilsvarende så langt det passer». Med unntak av bestemmelser i reglementets del tre om gjennomfø-

ringen av registreringsordningen, kan flertallet ikke se at det er bestemmelser i reglementet som kan være direkte relevante for eventuell rapportering som foreslått.

Forslagsstillerne gir uttrykk for at det «nærmere innholdet av opplysningsplikten vil måtte klarlegges gjennom praksis på bakgrunn av bestemmelsens formål». Flertallet anser at et slikt grunnlag for håndtering av opplysningsplikten ikke vil gi tilstrekkelig forutsigbarhet. Flertallet mener at i tilfelle en lovbestemt opplysningsplikt skulle være aktuell, ville det under enhver omstendighet være nødvendig med et klarere og mer presist regelverk enn det som er foreslått i representantforslaget.

Flertallet viser til at det i representantforslaget er formulert et lovendringsforslag og et forslag om forskriftsendring. Det påpekes at eventuell forskrift som gis med hjemmel i loven må vedtas av Kongen i statsråd. Når det gjelder lovteksten, vises det til merknadene under punkt 2.5. På bakgrunn av flertallets innvendinger mot en registreringsordning som sådan, finner ikke flertallet grunn til å utrede nærmere et alternativt forslag til lov- og forskriftstekst eller foreslå at Stortinget skal be regjeringen om å gjøre dette.

Flertallet har også merket seg at forslagsstillerne mener at det på et senere tidspunkt bør vurderes å innlemme stortingsrepresentantene i den foreslåtte ordningen. Flertallet påpeker at en slik ordning vil reise spørsmål av konstitusjonell karakter knyttet til Grunnlovens vilkår for å stille til valg.

Presidentskapets medlemmer Marit Nybakk og Svein Roald Hansen viser til at utgangspunktet for representantforslaget er viktigheten av åpenhet om politiske prosesser og at det ikke er økonomiske ressurser som avgjør hvem som får påvirke politiske beslutninger. Disse medlemmer ser dette som viktig for å opprettholde den allmenne tilliten til politikken, og mener de foreslåtte tiltakene vil bidra til å fremme tillit til politikere og politikken og dermed forhindre mistenkeliggjøring som med rette eller urette kan skapes ved manglende åpenhet.

Disse medlemmer viser til at målet med forslaget er å oppnå størst mulig grad av tillit gjennom åpenhet ved å benytte et velprøvd og velfungerende system; den allerede eksisterende registreringsordningen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer. Det er lagt til grunn at lovbestemmelsen skal bygge på tillit til den enkelte politikers skjønn og være enkel å forholde seg til og praktisere.

Disse medlemmer viser til at forslaget om opplysningsplikt vil gi befolkningen ytterligere

mulighet til innsikt i hvilke bindinger politikere kan ha med seg inn i et politisk verv fra sin sivile jobb.

Disse medlemmer viser til en økende tendens til at politikere tar med seg kunnskap som kan være belagt med begrensninger i overgangen fra politikk til næringsliv. Det politiske svaret har vært å innføre en karantenetid, fastsatt av et karanteneutvalg. Dermed er det innført et system som ivaretar overgangen fra politikk til næringsliv. Men det finnes ingen tilsvarende ordninger som ivaretar overgang fra næringsliv til politikk.

Etter disse medlemmers syn bør man søke løsninger også for dette for å sikre åpenhet om mulige interessekonflikter i forhold til det politiske verv og tidligere arbeidsgiver eller kunde. Representantforslaget peker på en god og pragmatisk løsning på dette.

Disse medlemmer vil også understreke at forslaget tar utgangspunkt i den samme begrunnelsen som lå til grunn for Stortingets innføring av registreringsordningen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer. Da Stortinget første gang etablerte en frivillig ordning for registrering av stortingsrepresentantenes og regjeringsmedlemmenes verv og økonomiske interesser, var formålet å gi offentligheten kunnskap om hvilke interessekonflikter som kunne oppstå. Da ordningen senere ble gjort obligatorisk, var begrunnelsen at Stortingets autoritet og integritet var best tjent med å fjerne ethvert grunnlag for mistanke om at representantene handlet ut fra skjulte motiver.

Disse medlemmer viser til at det i forslaget er lagt til grunn at registreringsplikten avgrenses slik at den ikke omfatter forhold som er underlagt lovpålagt taushetsplikt. Selv om dette kan gi gråsoner i forhold til hva som skal oppgis, rokker ikke dette ved det faktum at forslaget om opplysningsplikt vil fange opp de fleste tilfeller som forslaget har som intensjon å fange opp.

Disse medlemmer viser til at statssekretær Jon Gunnar Pedersen i Finansdepartementet ved sin tiltredelse la fram opplysninger om sin næringsvirksomhet, med avgrensning mot taushetsbelagte forhold.

Disse medlemmer viser også til at Sivilombudsmannen har lagt til grunn at det også kan være andre hensyn som spiller inn ved vurderingen av om opplysninger er taushetsbelagte enn at det foreligger en avtale mellom to private parter.

Disse medlemmer viser til at lovforslaget må utformes i lys av gjeldende habilitetsregler. Ved vurderingen av hva som skal registreres, vil det være opp til den enkelte statsråd og statssekretær å avgjøre hva det bør opplyses om. Det må utvises skjønn, slik

tilfellet også er ved habilitetsspørsmål. På samme måte vil det være den enkelte statsråds og statssekretærs ansvar at opplysningene som gis er korrekte og utfyllende.

Disse medlemmer viser til at det reises spørsmål ved fortolkningen av enkeltheter i forslaget. Disse medlemmer mener slike problemstillinger kan avklares gjennom en nærmere utforming av lovens forskrifter.

Disse medlemmer viser til at begrunnelsen for forslaget er ønsket om å opprettholde den allmenne tilliten til politikken, og mener det foreliggende forslaget langt på vei operasjonaliserer et slikt ønske. Disse medlemmer støtter derfor representantforslaget, men med de nødvendige tilpasninger som følge av disse medlemmers merknader i denne innstillingen.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«A.

Vedtak til lov

om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser

I

I lov 30. november 2012 nr. 70 om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser gjøres følgende endringer:

Ny § 1 a skal lyde:

§ 1 a

(1) Kongen i statsråd kan pålegge regjeringsmedlemmene og statssekretærene å registrere sine tidligere oppdragsgivere der vedkommende har arbeidet med å fremme politiske eller næringsmessige interesser.

(2) En opplysningsplikt fastsatt i medhold av bestemmelsen her er begrenset til oppdragsgivere regjeringsmedlemmene og statssekretærene har hatt de to siste årene før tiltredelsen.

(3) En opplysningsplikt fastsatt i medhold av bestemmelsen her viker for lovbestemt taushetsplikt.

II

Loven trer i kraft straks.

B.

Stortinget ber regjeringen utarbeide forskrift i tråd med representantforslaget og merknadene i innstillingen.»

Uttalelse fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Utkast til innstilling ble i henhold til Stortingets vedtak av 17. juni 2014 oversendt kontroll- og konstitusjonskomiteen til uttalelse ved presidentskapets brev av 16. januar 2015. Kontroll- og konstitusjonskomiteen har avgitt følgende uttalelse i brev til presidentskapet av 20. februar 2015:

«Kontroll- og konstitusjonskomiteen viser til brev fra Presidentskapet av 16. januar 2015, der komiteen fikk seg forelagt Dokument 8:80 LS (2013–2014) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Martin Kolberg, Per Olaf Lundteigen, Bård Vegar Solhjell, Jette F. Christensen, Marit Arnstad, Karin Andersen og Gunvor Eldegard om ny bestemmelse om opplysningsplikt for statsråder og statssekretærer om tidligere oppdragsgivere og politiske næringsmessige interesser – til uttalelse, jf Stortingets forretningsorden § 22 annet ledd siste punktum.

Komiteen har følgende merknader:

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til forslagsstillernes utgangspunkt for representantforslaget og slutter seg til ønsket om og nødvendigheten av å opprettholde den allmenne tilliten til politikken. Det skal etter flertallets syn være åpenhet om politiske prosesser og nærhet, ikke økonomiske ressurser, som avgjør hvem som får påvirke politiske beslutninger. Flertallet er av den oppfatning at forslaget er med på å fremme tillit til politikere og politikken og dermed forhindre mistenkeliggjøring, som med rette eller urette, kan skapes ved manglende åpenhet.

Flertallet oppfatter at forslagets intensjon er å oppnå størst mulig grad av åpenhet og tillit gjennom velprøvde og velfungerende systemer: den allerede eksisterende registreringsordningen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer. Det er likeledes lagt til grunn at lovbestemmelsen skal bygge på tillit til den enkelte politikers skjønn og være enkel å forholde seg til og praktisere. Flertallet vil anbefale forslaget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at utviklingen de senere år har gått i retning av at politikken i større grad enn tidligere er kommersialisert, i den forstand at politikere har tatt med seg viktig kunnskap i overgangen fra politikk til næringsliv. Det politiske svaret på dette er å ilagge karantene gitt gjennom et karanteneutvalg. I realiteten har vi dermed et system som ivaretar overgangen fra politikk til næringsliv, men ingen ordninger som ivaretar overgang fra næringsliv til politikk. Etter disse medlemmers syn bør man søke løsninger også for den siste varianten. Det foreliggende forslaget er så langt disse medlemmer kan se, en god og pragmatisk løsning. Det bygger på allerede eksisterende registreringsordning som er vel innarbeidet i Storting og regjering, og det bygger på tillit til at den enkelte politikere er den nærmeste til å vurdere hva som bør registreres.

Disse medlemmer vil også understreke at forslaget tar utgangspunkt i den samme begrunnelsen som lå til grunn for Stortingets innføring av registreringsordninger som nå er gjeldende. Da Stortinget første gang etablerte en frivillig ordning for registrering av stortingsrepresentantenes og regjeringsmedlemmenes verv og økonomiske interesser, var nettopp hensikten å gi offentligheten kunnskap om hvilke interessekonflikter som kunne oppstå. Da ordningen senere ble gjort obligatorisk, var begrunnelsen at nasjonalforsamlingens autoritet og integritet var best tjent med å fjerne ethvert grunnlag for mistanke om at representantene handlet ut fra skjulte motiver. Disse medlemmer er av den oppfatning at forslagsstilleren ved å ta utgangspunkt i intensjon og utforming i gjeldende registreringsordning har lagt opp til en nøktern og gjennomførbar ordning som bør iverksettes så raskt som mulig.

Slik disse medlemmer ser det er forslaget verken hele svaret på hvordan man skaper tillit til politikken eller et forslag som gir alle svar på hvordan man sørger for mer åpenhet. Det vil alltid måtte gjøres avveininger når man skal lage nye lover, slik det også er tilfelle med det foreliggende lovforslag.

Etter disse medlemmers syn er det gjort valg som alt i alt virker fornuftige og pragmatiske. Disse medlemmer vil understreke at den lovpålagte taushetsplikt som forslaget viker for, er fornuftig og gjør forslaget gjennomførbart. At advokater i visse tilfeller kan opptre som konsulenter rokker ikke ved det faktum at forslaget om opplysningsplikt vil fange opp de fleste tilfeller som forslaget har som intensjon å fange opp. Disse medlemmer ser for øvrig ingen grunn til å tro at noen bransjer og ei heller politikere, er så konspiratoriske at de vil unngå å registrere kunder som vil kunne medføre en mistanke om skjulte motiver for en politisk beslutning.

Likeledes er disse medlemmer enig med Sivilombudsmannen som har lagt til grunn at det er andre hensyn som spiller inn ved vurderingen av om opplysninger er taushetsbelagte enn om det foreligger en avtale mellom to private parter. Disse medlemmer er videre av den oppfatning at noen opplysninger selvsagt er taushetsbelagte med god grunn og at dette vil kunne legges til grunn på bakgrunn av konkrete vurderinger også hvis man innfører en opplysningsplikt. Disse medlemmer vil i denne forbindelse vise til statssekretæren i Finansdepartementets håndtering ved sin tiltredelse hvor alle opplysninger om hans næringsvirksomhet ble lagt frem bortsett fra de som med god grunn var belagte med taushet.

Disse medlemmer er av den oppfatning at forslagsstillerne helt og fullt stiller seg bak gjeldende habilitetsregler og er enig i at habilitetsreglene både er viktige og nødvendige. Disse medlemmer legger til grunn at forslaget om opplysningsplikt vil gi befolkningen ytterligere mulighet til innsikt i hvilke bindinger politikere eventuelt har. Forslaget slik det er presentert er etter disse medlemmers oppfatning å følge samme prosedyre for hvordan man skal forholde seg til ens bakgrunn og bindinger som habilitetsreglene legger opp til. Det vil også med dette forslaget være opp til den enkelte statsråd å avgjøre hva det bør opplyses om. Det må utvises skjønn fra den enkelte slik det også er tilfelle ved habilitets-spørsmål. På samme måte vil det være den enkelte statsråds ansvar at opplysningene som gis er korrekte og utfyllende.

Disse medlemmer ser at det stilles spørsmål ved fortolkningen av enkeltheter i forslaget. Som påpekt tidligere er forslaget ikke ufeilbarlig. Disse medlemmer vil likevel påpeke at det ikke på noen måter er uoverkommelig for Stortinget å definere eventuelle uklarheter. Slik disse medlemmer ser det kan for eksempel oppdragsgiver defineres som et eget rettssubjekt som ber om en tjeneste. Litt mer problematisk kan det være å definere om registreringen skal omfatte også kundeforhold som den angjeldende ikke har vært i direkte kontakt med, avsluttede oppdrag eller lignende. Disse medlemmer mener disse problemstillingene kan diskuteres, men at det vil være mulig å finne relevante og gode avgrensninger hvis viljen til å oppnå større tillit og åpenhet er tilstede.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, stiller seg bak ønsket om å opprettholde den allmenne tilliten til politikken og mener det foreliggende forslaget langt på vei operasjonaliserer et slikt ønske. Flertallet støtter derfor forslaget med de tilpasninger som er nødvendig for å tilpasse det gjeldende lov om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser.

Flertallet ber Presidentskapet treffe vedtak i tråd med dette.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at habilitetsreglene i dag fungerer ut fra at den enkelte tjenestemann er ansvarlig for å vurdere sin stilling ut fra alle relevante forhold som kan tenkes å svekke tilliten til at en avgjørelse tas på et saklig grunnlag. Forslagsstillerne ser ut til å legge uforholdsmessig stor vekt på at tidligere arbeidsforhold svært hyppig vil kunne inngå i en vurdering av habilitet i en enkelt sak, i forhold til andre momenter som også kan føre til inhabilitet. Dette kan svekke inntrykket av at andre forhold kan være mer vesentlige å vurdere, og at det til slutt er vedkommende beslutningstager som håndterer sin habilitet under eget ansvar.

Forslaget utvider kretsen av tredjeparter tjenestemannen har vært i direkte, eller indirekte kontakt med før tiltredelsen av stillingen. Dersom det fortsatt eksisterer relasjoner etter utnevnelsen, vil man allerede i dag kunne gjøre seg kjent med disse gjennom den eksisterende registreringsordningen.

Disse medlemmer deler Presidentskapets vurdering under punkt 2.4, og viser til at det ikke er påvist at de ordinære prosedyrene for å motvirke inhabilitet er utilstrekkelige. Når det ikke er påvist at reglene er utilstrekkelige for dette formål, er det samtidig ikke dokumentert at en utvidet registreringsplikt om generell arbeidshistorikk som inkluderer statssekretærer, vil gi et bedre vern mot inhabilitet. En slik vurdering vil alltid måtte foretas konkret.

Disse medlemmer sier seg enig i de lovtekniske innvendingene knyttet til tolknings- og avgrensingsproblemene, uten å gå nærmere inn på disse i denne uttalelsen. I tillegg gis det anvisninger om at reglene mer detaljert skal anvendes etter mønster av gjeldende registers reglement så langt det passer.

Dette åpner for en sterk skjønnspreget vurdering, som er lite egnet til å avklare tvilsspørsmål.

Disse medlemmer slutter seg også til Presidentskapets betraktninger om at det er samfunnsmessig ønskelig med karriereoverganger mellom privat og offentlig sektor. Et omfattende formelt prosedyre- og registreringsregime som gjelder tredjeparter i avsluttede og indirekte relasjoner, vil forsterke de praktiske og mentale barrierer mellom politikk og vanlig arbeidsliv.

Disse medlemmer vil også peke på at forslagsstillerne ser ut til å ha oversett kompetansedelingen mellom storting og regjering. Etter gjeldende lov § 2 tilligger kompetansen til å gi nærmere regler gjennom forskrifter til Kongen i statsråd. Det innebærer at forslaget ikke kan vedtas i den foreliggende form.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra presidentskapets medlemmer Marit Nybakk og Svein Roald Hansen:

Forslag 1

A.

Vedtak til lov

om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser

I

I lov 30. november 2012 nr. 70 om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser gjøres følgende endringer:

Ny § 1 a skal lyde:

§ 1 a

(1) Kongen i statsråd kan pålegge regjeringsmedlemmene og statssekretærene å registrere sine tidligere oppdragsgivere der vedkommende har arbeidet med å fremme politiske eller næringsmessige interesser.

(2) En opplysningsplikt fastsatt i medhold av bestemmelsen her er begrenset til oppdragsgivere regjeringsmedlemmene og statssekretærene har hatt de to siste årene før tiltredelsen.

(3) En opplysningsplikt fastsatt i medhold av bestemmelsen her viker for lovbestemt taushetsplikt.

II

Loven trer i kraft straks.

B.

Stortinget ber regjeringen utarbeide forskrift i tråd med representantforslaget og merknadene i innstillingen.

Presidentskapets tilråding

Presidentskapet har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:80 LS (2013–2014) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Martin Kolberg,

Per Olaf Lundteigen, Bård Vegar Solhjell, Jette F. Christensen, Marit Arnstad, Karin Andersen og GUNVOR ELDEGAARD om opplysningsplikt for statsråder og statssekretærer om tidligere oppdragsgivere og politiske og næringsmessige interesser – vedlegges protokollen.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 5. mars 2015

Olemic Thommessen

Marit Nybakk

Kenneth Svendsen

Svein Roald Hansen

Ingjerd Schou

Line Henriette Hjemdal

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Til Stortingets presidentskap

Deres ref
2014/1048Vår ref
14/5884Dato
1.10.2014**Dokument 8:80 LS (2013-2014) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Martin Kolberg, Per Olaf Lundteigen, Bård Vegar Solhjell, Jette F. Christiansen, Marit Arnstad, Karin Andersen og Gunvor Eldegaard om ny bestemmelse om opplysningsplikt for statsråder og statssekretærer om tidligere oppdragsgivere og politiske og næringsmessige interesser**

Jeg viser til brev av 26.8 d.å fra Stortingets presidentskap til statsministeren. Saken er oversendt Kommunal- og moderniseringsdepartementet som administrativt ansvarlig for lov om regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser og tilhørende forskrift.

Sammenfattet mener forslagsstillerne at det bør gis lovhjemmel for Kongen i statsråd til å pålegge regjeringsmedlemmer og statssekretærer plikt til å registrere sine tidligere oppdragsgivere der vedkommende har arbeidet med å fremme politiske eller næringsmessige interesser. Plikten foreslås begrenset til oppdragsgivere som registreringspliktig har hatt de to siste årene før tiltredelsen. Plikten viker for lovbestemt taushetsplikt og foreslås å gjelde uavhengig av om det er mottatt godtgjørelse, lønn eller ikke. Registreringen skal gjøres i samme register som regjeringsmedlemmene i dag benytter for sine verv og økonomiske interesser, dvs. samme register som stortingsrepresentantene benytter, og som forvaltes av Stortingets administrasjon. Opplysningene er tilgjengelig for publikum på www.stortinget.no.

Svar:

Jeg deler forslagsstillernes intensjon om å bevare den høye tilliten som borgerne gjennomgående har til det politiske systemet og til politiske beslutningsprosesser i Norge.

Departementene har stor oppmerksomhet på statsråders habilitet i enkeltsaker. Statsrådene har et selvstendig ansvar for fortløpende å vurdere egen habilitet i saker de har befattning med. Habilitetsspørsmål vil særlig kunne oppstå når en sak kan ha økonomiske konsekvenser for ett eller flere regjeringsmedlemmer. I tvilstilfeller legges spørsmål om habilitet frem for Lovavdelingen til vurdering.

Den foreslåtte registreringsplikten vil gi Stortinget og borgerne en mulighet til å oppdage enkelte habilitetsutfordringer for statsrådene og statssekretærene. Registeret vil imidlertid aldri kunne gi en god oversikt over hvilke bindinger den enkelte har. Inhabilitet oppstår på grunn av forskjellige relasjoner, og tidligere oppdragsgivere er bare én av en svært mange. Et register vil heller ikke si noe om karakteren eller omfanget av det oppdrag statsråden har hatt for en oppdragsgiver

I utgangspunktet kan det hevdes at en plikt til å registrere sine tidligere oppdragsgivere tjener samme formål og er beslektet med gjeldende lovbestemte plikt for regjeringsmedlemmer til å registrere sine verv og økonomiske interesser, slik plikten til enhver tid framgår av Stortingets reglement. Jeg mener likevel at forslaget på vesentlige områder skiller seg fra gjeldende registreringsordning. Det inneholder dessuten mangler, svakheter og medfører i tillegg negative virkninger for tredjeparter i et slikt omfang at jeg ikke kan tilrå at det gjennomføres. Jeg vil begrunne dette nærmere i det følgende:

Forholdet til gjeldende registreringsplikt

Registreringsplikten omfatter i dag verv og økonomiske interesser som ivaretas ved siden av rollen som regjeringsmedlem, eller som medlemmet gjennom avtale med fremtidig arbeidsgiver har bundet seg til å gå inn i, og som vil få virkning etter at vedkommende har trådt ut av regjeringen. Avtaler med tidligere arbeidsgiver om permisjon og av økonomisk karakter, herunder avtaler om fortsatt lønnsutbetaling eller opprettholdelse av velferdsfordeler, pensjonsrettigheter og lignende som løper mens vedkommende er medlem av regjeringen, skal etter § 5 i reglementet også registreres. Hensikten med registreringene er at allmennheten skal kunne kjenne til potensielle konflikter som kan oppstå mellom offentlige interesser og regjeringsmedlemmets private interesser før sistnevnte tiltrer regjeringen og deltar i politiske beslutningsprosesser. Ved å gjøre alle relevante opplysninger kjent på forhånd, søker en bl.a. å unngå at det blir spekulasjoner i ettertid om private interesser kan ha hatt innvirkning på beslutningsutfallet. Som kjent kan slike spekulasjoner være skadelige for tilliten til det politiske systemet uansett utfall.

Oppfyllelse av registreringsplikten fritar naturligvis ikke regjeringsmedlemmet for ansvaret for selv å foreta nødvendige habilitetsvurderinger i den enkelte sak. På denne måten vil et register, uansett utforming, aldri bli noe mer enn en «varsellampe», som viser at det *kan* foreligge et habilitetsproblem.

Det foreliggende representantforslaget innebærer at også økonomiske forhold og bindinger som vedkommende har avsluttet så langt tilbake som to år før tiltredelsen, vil være registreringspliktige forhold. På denne måten vil plikten også gjelde interesser som er avsluttet, og som derfor i mindre grad kan danne grunnlag for interessekonflikter.

Internasjonalt arbeid og erfaringer

Internasjonalt er registreringssystemer for verv og økonomiske interesser utbredt for politiske beslutningstakere på nasjonalt nivå. Danmark og Island er aktuelle eksempler. Europarådets Group of States against corruption (GRECO) har i sin fjerde evalueringsrunde, som omfatter 49 medlemsland, fokus på registreringer av verv og økonomiske interesser for parlamentarikere, dommere og påtalemyndigheter. GRECO er opptatt av økt åpenhet rundt interessekonflikter som kan oppstå når private økonomiske interesser eller verv ivaretas eller utøves *samtidig* med at vedkommende er medlem av parlamentet, embetsmann eller tjenestemann. GRECO ga 20. juni i år Norge syv rekommandasjoner, hvorav to direkte gjelder utvidet åpenhet rundt stortingsrepresentantenes verv, økonomiske interesser og interessekonflikter som oppstår ad hoc. Dersom Stortinget velger å gjennomføre anbefalingene ved endringer i det aktuelle reglementet, vil regjeringsmedlemmene gjennom loven automatisk bli omfattet.

Saken/problemstillingen som er bakgrunnen for representantforslaget, er nevnt i GRECOs rapport om Norge (avsnitt 49), som et eksempel på aktuelle debatter rundt interessekonflikter. GRECO har likevel ikke fulgt opp saken eller kommentert denne nærmere i sine anbefalinger. Jeg kjenner heller ikke til at andre medlemsland praktiserer eller har blitt bedt om å innføre/styrke åpenhet om *avsluttede* økonomiske interesser, verv og bindinger.

Det foreliggende representantforslaget samsvarer altså ikke med den internasjonale «standard» eller utviklingen på dette rettsområdet.

Nærmere om konsekvenser og virkninger

Uavhengig av internasjonale standarder og anbefalinger, vil Norge i utgangspunktet stå fritt til å senke terskelen for registrering. Det kan være særskilte forhold som gjør dette nødvendig eller ønskelig, herunder at et problem er mer utbredt her, eller at vi vil gå foran med et godt eksempel. Det er likevel flere sider ved det foreliggende representantforslaget som reiser særskilte problemstillinger rundt inngrep i privat sektor, og som etter min mening overskygger de positive virkningene i form av økt åpenhet. Jeg mener at forholdene nevnt nedenfor ikke er drøftet grundig nok eller utredet i forslaget.

Forholdet til taushetsplikt

Det fremgår av forslaget at opplysningsplikten viker for *lovbestemt* taushetsplikt. Jeg forstår imidlertid forslaget slik at det skal være rapporteringsplikt om forhold som er

omfattet av *avtalefestet* taushetsplikt. Forslaget vil dermed slå ulikt ut alt etter hvilken profesjon regjeringsmedlemmet eller statssekretæren rekrutteres fra. Den som kommer fra advokatpraksis behøver ikke å registrere sine oppdragsgivere, mens den som har drevet med konsulentrådgivning må gjøre det. Advokater har en rekke oppgaver som ligner på andre konsulentvirksomheter, herunder oppdrag som kan anses som lobbyvirksomhet. Det kan også oppstå bindinger mellom advokat og klient som er minst like sterke som mellom andre rådgivere og deres kunder. Dersom advokater ikke skal være omfattet, vil registreringsplikten derfor ha betydelige «hull».

Det er neppe noe alternativ å endre forslaget slik at registreringsplikten går foran lovbestemt taushetsplikt. Et unntak fra advokaters taushetsplikt vil være et brudd med grunnleggende prinsipper i vår rettsorden, Advokaters taushetsplikt legger til rette for at kommunikasjonen mellom klient og advokat kan skje i full fortrolighet, og er en forutsetning for advokatgjerningen. Å la registreringsplikten gå foran all form for taushetsplikt, herunder eventuelle skjermingsverdige forhold etter sikkerhetsloven, vil reise ytterligere problemstillinger.

Avtalefrihet

En registreringsplikt som går foran avtalefestet taushetsplikt innebærer et inngrep i avtalefriheten, og er en type inngrep som det vil være vanskelig for private aktører å innrette seg etter. Den som ønsker fortrolighet rundt sine kundeforhold vil i praksis ikke kunne sikre dette ved avtale, ettersom en hvilken som helst arbeidstaker/borger i prinsippet en gang i fremtiden kan bli statsråd eller statssekretær. Det gjør inngrepet i avtalefriheten mer prinsipielt betenkelig, fordi avtalepartene på avtaletidspunktet ikke kan forutse om en avtale om taushetsplikt vil være gyldig eller ikke.

Dersom en skal lovfeste et såpass alvorlig inngrep i avtalefriheten, mener jeg det må foretas en mer prinsipiell drøftelse av spørsmålet.

Tilfeldige virkninger for næringslivet

Avhengig av hvordan oppdragsgiverkriteriet i forslaget skal forstås, vil enkelte næringslivsaktører kunne bli nødt til å offentliggjøre hele sin kundeportefølje hvis en ansatt blir statsråd eller statssekretær. I den grad fortrolighet om kundeporteføljen er et konkurransefortrinn, vil en slik plikt medføre en helt tilfeldig konkurranseulempe for denne aktøren.

Også oppdragsgiverne/kundene vil kunne oppleve tilsvarende tilfeldige og uforutsigbare virkninger, dersom det er en konkurranseulempe (for eksempel på grunn av omdømmetap) at det blir kjent at man har vært kunde av en spesiell rådgiver.

Det bør derfor foretas en analyse av de administrative og økonomiske konsekvenser forslaget kan få, og fordelene ved en registreringsplikt bør holdes opp mot de prinsipielle og praktiske konsekvenser ordningen kan få for næringslivet.

Avgrensninger

Endringsforslaget reiser flere avgrensingsproblemer, noe som blant kan skyldes at viktige begreper ikke er tilstrekkelig definert i teksten. For meg er det ikke klart hvem som anses som «oppdragsgiver» i forslagetets forstand. Jeg merker meg at begrepet synes å ha et noe annet innhold enn i «Reglement om register for stortingsrepresentantenes verv og økonomiske interesser». Reglementet, som er sentralt i gjeldende lov og i endringsforslaget, bruker eksempelvis i § 6 begrepet «oppdragsgiver» i sammenheng med «fremtidig arbeidsgiver», og ikke om «kunder» som forslagstillerne synes å være opptatt av.

Det er også uklart om registreringsplikten kun omfatter rettssubjekter som direkte har engasjert statsråden eller statssekretæren, eller også omfatter oppdrag gitt et selskap hvor vedkommende har vært ansatt. Dersom sistnevnte forståelse skal legges til grunn, bør det avklares om det er et vilkår for registreringsplikt at statsråden/statssekretæren har jobbet konkret mot den aktuelle oppdragsgiveren.

Når det gjelder den saklige avgrensningen «*politiske eller næringsmessige interesser*», fremholder forslagsstillerne at innholdet «vil måtte klarlegges gjennom praksis». Innholdet i begrepet har avgjørende betydning for registreringsplikten, og jeg mener denne uklarheten kan bli en utfordring i enkelte tilfeller. Det er eksempelvis en kjent sak at stortingsrepresentanter fra tid til annen blir valgt inn på det grunnlag eller den forventning at de skal fremme politiske (sær)interesser på vegne av organisasjoner eller næringslivet i eget valgdistrikt. Jeg antar at det ikke er meningen at slik aktivitet/arbeid skal omfattes av registreringsplikten, når en stortingsrepresentant går over til å bli statssekretær eller regjeringsmedlem.

Videre synes jeg at det er uklart hva som er *registreringspliktens innhold*, dvs. hvilke opplysninger forslagstillerne mener skal registreres. Det vises blant annen til at ovennevnte reglement «gjelder tilsvarende så langt det passer». Etter min mening blir dette for vagt. Registreringsplikten som foreslås i representantforslaget går utover den plikt stortingsrepresentantene og regjeringsmedlemmene i dag er underlagt om verv og økonomiske interesser. Det er heller ikke forslagstillernes hensikt at statssekretærer skal omfattes av sistnevnte plikt. Endringsforslaget synes primært å gjelde opplysningsplikt om hvem tidligere oppdragsgivere er, og ikke hva rapporteringspliktig eventuelt har mottatt i lønn, honorar eller godtgjørelse fra disse. Selv om intensjonen bak reglementet delvis kan sies å være sammenfallende med rapporteringsplikten som foreslås, er det – så langt jeg kan se – ikke noe som er direkte relevant i reglementet for rapportering av oppdragsgivere. Det kan derfor lett oppstå tvil i enkelttilfeller om «hvor langt det passer».

For å sikre formålet om «å opprettholde den allmenne tilliten til politikken», bør registreringspliktens innhold være mest mulig klar i lov- og/eller forskriftstekst. Uklarheter kan bidra til at de rapporteringspliktige praktiserer reglene ulikt, og at det oppstår ubegrunnede mistanker eller beskyldninger om at noen unndrar opplysninger.

I denne saken tror jeg at uklar og uensartet begrepsbruk lett kan bli forvirrende både for de registreringspliktige, publikum, media og registerforvalter. Jeg legger til grunn at den politiske fallhøyden ved uriktig eller mangelfull rapportering både iht. gjeldende ordning og den foreslåtte utvidelsen, vil være stor.

Arbeidsmarkedet for politikere

Overganger mellom privat sektor og politikk er positivt, og kan fremme samfunnsforståelsen både i næringslivet og blant politikere. Arbeidsgivere som ønsker fortrolighet rundt sine kundeforhold kan med den foreslåtte registreringsplikten få en tilskyndelse til ikke å ansette arbeidstakere som kan tenkes å bli statsråder og statssekretærer. Dette kan begrense arbeidsmulighetene for politikere, og samtidig forhindre en ønsket utveksling av samfunnskompetanse mellom sektorene. Det er også tenkelig at enkelte vil vegre seg for å ta jobben som statsråd eller statssekretær, dersom det medfører at tidligere arbeidsgiver kommer i en vanskelig situasjon. Dette kan få negativ betydning for rekrutteringen til statsråds- og (særlig) statssekretærstillingene.

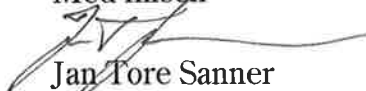
Praktiske forhold

I de fleste tilfeller vil formodentlig registreringen skje etter at statsråden eller statssekretæren har avsluttet sitt tidligere arbeidsforhold. Etersom det neppe kan legges til grunn at tidligere arbeidsgivere uten videre vil gi tilgang til kunderegistre mv. for det formål at de skal offentliggjøres, må antakelig statsråden eller statssekretæren registrere sine oppdragsgivere de siste to år etter hukommelsen. Litt avhengig av hvordan begrepet «oppdragsgiver» skal forstås, vil det kunne være tale om et svært høyt antall navn som skal registreres. Dersom begrepet skal omfatte alle kunder den tidligere arbeidsgiver har hatt de siste to årene, vil omfanget i mange tilfeller være så stort at det i praksis vil være umulig å sikre korrekt registrering.

Forskriftskompetanse

Forslaget inneholder konkrete endringer i de utfyllende reglene om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser. Etter gjeldende lov § 2 (og i lovforslaget § 1 a) tilligger myndigheten til å gi slike nærmere regler «Kongen i statsråd». Stortinget kan ikke endre disse reglene uten først å gjøre lovendring på dette punkt.

Med hilsen

Jan Tore Sanner

